

Mijn opa was er de man niet naar om je te troosten met het soort sprookjes waar de meeste volwassenen mee aankwamen. «Je hart is als de wereld,» zei hij. «In je hart zijn veel landen en ieder land is anders. Er groeien andere bloemen en planten. Er vliegen andere vogels. Er wordt een andere taal gesproken. Ieder land heeft maar één bewoner. En jou natuurlijk, want jij woont in alle landen tegelijk. In het ene land woon je liever dan in het andere. Misschien woont daar iemand met wie je om dezelfde dingen kunt lachen, of met wie je om dezelfde dingen bedroefd wordt. In sommige landen woont misschien iemand die lekkere bitterkoekjespudding kan maken of prachtig piano kan spelen. Daar ben je misschien ook graag. Het langst woon je met je vader en moeder. Zo is het voor iedereen.»

«O,» zei ik. Tot nu toe dacht ik dat ik het was die in het land van mijn vader en moeder woonde. Maar blijkbaar hadden zij ook bij mij gewoond. «Ieder mens heeft een hart vol met landen,» zei hij. «Kinderen net zo goed als volwassenen.»

«Wat gebeurt er nu met mammies land?» vroeg ik.

«Dat blijft zoals het is,» zei hij. «In sommige landen kun je wel weer eens iemand anders laten wonen, maar niet overal. Landen van mensen van wie je veel gehouden hebt, blijven onbewoond. Jij bent de enige die daar kunt komen.»

Dat vond ik wel een geruststellende gedachte.

«Eén ding spreken we af,» zei hij. Hij legde zijn hand op mijn hoofd en ik rook de geur van sigaren die uit zijn snor opsteeg.

«Goed,» zei ik alvast.

«Je mag het lege land niet afsluiten,» zei hij.

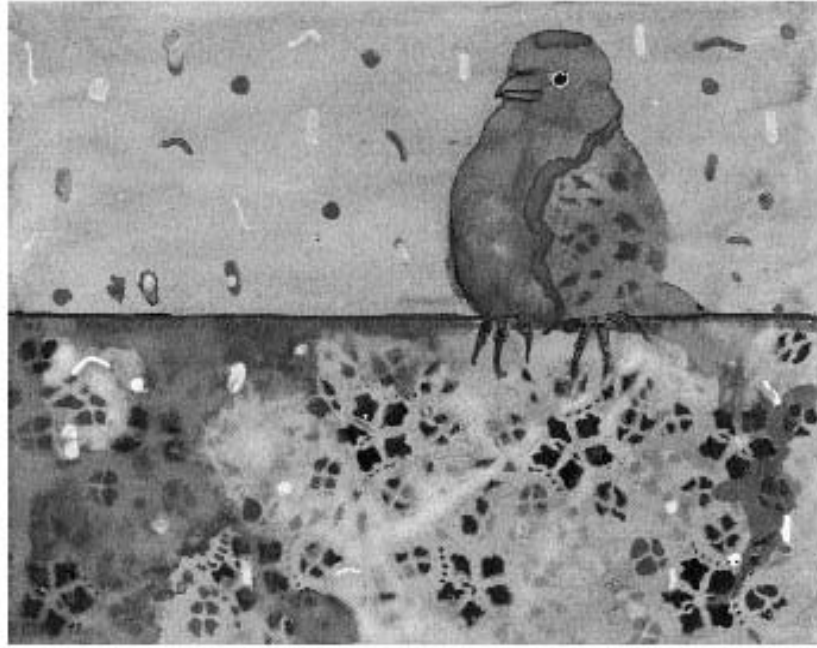
Hij keek me aan. Ik knikte nog maar eens. Ik had geen idee wat hij bedoelde.

«Eerst is het een woestijn, dat land,» zei hij. «Een reuze kale boel. Daar moet je aan wennen. Maar je moet geduld hebben. Na drie jaar groeit daar gras. Na vier jaar staan er bloemen en struiken. Na vijf jaar staat er een lucht boven die blauwer is dan andere luchten, de vogels vliegen er sneller en fluiten harder, de wind blaast er met groter tederheid. Het water is er koud en schoon, de stilte is dieper en de nacht zaait geen losse sterren, maar een sterrenhemel die jouw wereld zal verbinden met die van alle anderen.» Hij schoof het bandje van een sigaar en gaf het me. Verstoep in een grijze wolk zei hij: «Als je daar eenmaal bent, zul je merken dat het lege land vruchtbaarder is dan je andere landen. Het is een bron, een sleutel. Je mag het niet afsluiten. Blijf er wonen.»

Dat was vijftig jaar geleden. Het land waar mijn opa leefde is al vele jaren leeg. Nog vaak doe ik het hek open dat piept en knarst omdat het nodig gesmeerd moet worden. Het staat op een kier, want ik sluit het niet af. Er hangt nog vaag de geur van het rozenhout van lege sigarenkistjes. Alles liet ik, zoals het was. De tegels verzakten en braken in stukken. De wind floot tussen de pilaren van de huizen die hij gebouwd had. Na een tijdje stortten ze in. Toen bestond het land alleen nog maar uit een berg puin. Het was een kale bedoening. Nu en dan gooide ik wat stenen opzij om het pad vrij te houden. Het was niet wat je noemt een schilderachtige wandeling. Maar de tijd verstreek en op een dag verscheen er een groen waas over de rommel en even later stond er gras. En toen gebeurde met het land van mijn opa wat er eerder met het land van mijn moeder was gebeurd. De wind zaaide bloemen en struiken en hier en daar zelfs een jonge eik en een populier. Na vijf jaar stond er een lucht boven die blauwer was dan andere luchten, de vogels vlogen er sneller en zongen harder, een tedere wind ritselde in de populieren. Het water is er koud en schoon, de stilte diep en vredig en de nacht brengt een sterrenhemel die alle werelden met elkaar verbindt. Probeer daaraan te denken als het een kale boel is om je heen. Sluit leeg land niet af. Blijf er wonen.

Amsterdam, 15 mei
2001

Voor Clementine Schellens en Alice Bury

Lang geleden buitelde de aarde licht als een kuiken door de Grote Ruimte. De mensen die er woonden, konden nog niet vermenigvuldigen of de Tien Geboden opzeggen. Nadenken deden ze nog met hun hart in plaats van met hun hoofd. Ze waren niet arm, maar hun rijkdom was anders. Hun grootste schatten waren de stilte en de liefde van dieren. Er was nog maar één stad. Daar bouwden de mensen torens en nog eens torens; ze waren dol op torens en bouwden die zonder ophouden. Maar de meeste mensen reisden mee met de dieren. De dieren wandelden over de aarde, die groen gras en rijpe bessen gaf, zonlicht om in te spelen, nachten om in te dromen, zomers voor de bloemen om in te bloeien en winters om in te slapen. De aarde was bijna af, op een paar dingen na. De dood bestond nog niet.

In die tijd was het de gewoonte dat de bewoners van de aarde één keer per jaar bij elkaar kwamen aan de oever van een brede rivier die de wereld doorsneed. Op een dag in het vroege voorjaar ging Kauw, die de koning van de vogels was, in de eik zitten die in het midden van de aarde stond. Hij zat met zijn hoofd naar de opkomende zon, een kwartiertje voordat zij aan de kim zou verschijnen, want hij hield niet van haasten en nog minder van te laat komen. Dingen die niet volgens regels gingen, maakten hem zenuwachtig. Zodra de zon haar eerste stralen liet zien, groette Kauw de aarde. Toen hij daarmee klaar was, riep hij één voor één de dierenkoningen op. Als eerste de koning van de slakken en mosselen, want die reisde langzamer dan alle andere dieren. Als die het eerst vertrok, kwam hij het laatst aan. Kauw sprak hem aan met al zijn titels. Hij hield veel van titels en kende de meeste uit zijn hoofd. «Gegroet, sire Helix pomatia, koning der slakken en mosselen!» riep hij met gedragen stem. «Ik roep u op te komen!» In de verte klonk het langzame antwoord van de slakkenkoning: «Ge-groet,

ko... ning Kauw! Wij slak... ken (zucht) en mos-se-len ko... men eraan.»

Altijd prettig zaken doen met de slakkenkoning, dacht Kauw. Je krijgt snel en beleefd antwoord.

Hij richtte zich tot de kreeftenkoning en riep: «Gegroet, sire Homarus gamma rus, heerser der kreeften! Ik roep u op te komen!»

Het bleef een poosje stil. Kauw zuchtte.

«Ook goedemorgen, koning Kauw!» kwam het krakend uit de verte. «Wij kreeften komen eraan.»

Dan nu eerst de spinnen maar, dacht Kauw. Hoe spreek ik die man ook weer aan? Hij heeft een verrukkelijk ingewikkelde titel. Kauw dacht diep na. Toen richtte hij zich tot de spinnenkoning en riep: «Gegroet, sire Xerolycosa momoralis, koning der spinnen en der duizendpoten! Ik roep u op te komen!»

«Wat momoralis,» zei de spinnenkoning verachtelijk. «*Nemoralis*, het is *nemoralis*, sukkel, *nemoralis*!

«Vrede, sire. Neemt u mij niet kwalijk,» zei Kauw.

«Een kwestie van beleefdheid!» beet de spinnenkoning hem toe.

Pfff, lange tenen heeft de spinnenkoning, zuchtte Kauw bij zichzelf.

Dan nu de insecten. Hij richtte zich tot de insectenkoningin en riep: «Gegroet, majesteit *Bombus lapidarius*, koningin van de insecten! Ik roep u op te komen!»

«Gegroet, koning Kauw! Wij insecten en springstaarten gaan op weg,» zoemde de insectenkoningin.

Met dezelfde plechtstatigheid riep Kauw nu de vissenkoning *Salmo salar* uit de diepte van de zee op en *Bufo bufo*, de koning der reptielen, uit de bergen.

Hij rustte even voordat hij de keizer van de zoogdieren opriep, het Varken. Daar was Kauw een beetje zenuwachtig voor, want de keizer van de zoogdieren was erg hoog. Bovendien was keizer Varken nieuw. Hij was de opvolger van keizer Leeuw en Kauw wist nog niet wat voor iemand de nieuwe keizer was. Hij was gewend aan Leeuw en in het algemeen hield hij niet van veranderingen.

«Gegroet, sire *Sus scrofa domestica*, doorluchtige keizer der zoogdieren!» riep hij.

«Ik verzoek u beleefd deze richting uit te komen.»

Keizer Varken knikte woordeloos, want hij was oneindig wijs en hij hield zwijgen voor het beste antwoord. De mensen kwamen het laatst aan de beurt. Kauw had er een traditie van gemaakt de mensen apart op te roepen. Wel waren mensen zoogdieren en vielen zij dus eigenlijk onder de keizer. Maar Kauw vond dat het eigenlijk geen gewone zoogdieren waren, maar buitengewone. Daarom riep hij ze apart op. «Gegroet, mensenkinderen, ook u bent hartelijk welkom!» riep hij. Tot besluit liet hij zijn eigen volk, de vogels, weten waar en wanneer de bijeenkomst zou zijn. «Hier spreekt *Corvus monedula*, uw koning!» riep hij met gedragen stem. Hij sprak nu veel langzamer en bovendien door zijn neus, want dat vond hij passend voor een koning die zijn onderdanen toesprak. De koning van de vogels moest niet dezelfde gewone stem hebben als doordeweekse vogels die maar eenvoudig onderdaan waren, vond hij. «Onze jaarlijkse samenkomst is aan de oever van de Stroom, op de éénentwintig

ste dag van de derde maan, op het middaguur! U bánt allen hartelijk wálkom!»

«Ziezo, dat is dat,» bromde hij. «Nu weet iedereen ervan.»

Hij wilde juist wegvliegen toen iemand langzaam en met gedragen stem door zijn neus riep: «Hier spreekt Garrulus glandarius, uw onderdaan! Wij danken u voor het wálkom!» Er volgde een trommelvliesverscheurend gelach.

Gaai weer, dacht Kauw. Met zijn brutale bek.